

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра біотехнології та хімії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Таміла РОМАШКО
“02” вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ХІМІЯ

освітньо-професійна програма Водні біоресурси та аквакультура

спеціальність 207 Водні біоресурси та аквакультура

галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

освітній ступінь Бакалавр

факультет технології тваринництва та продовольства.

Полтава
2024 – 2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни Хімія для здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Водні біоресурси та аквакультура 207 Водні
біоресурси та аквакультура

Мова викладання державна

Розробники: Ромашко Таміла, доцент кафедри, к.х.н, доцент

«02» вересня 2024 року

_____ (Таміла РОМАШКО)

Схвалено на засіданні кафедри біотехнології та хімії

протокол від 02 вересня 2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Водні біоресурси та аквакультура

«__» вересня 2024 року

_____ (Анатолій ПОЛЩУК)

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»

протокол від __ вересня 2024 р. № 1

_____ (Марія ІЛЬЧЕНКО)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1; 207 ВБА бд 2024
Семестр	1
Лекції (годин)	16
Лабораторні (годин)	24
Самостійна робота (годин)	80
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Забезпечення здобувачів вищої освіти базовими знаннями з хімії, що мають складати основу для засвоєння ними професійно-орієнтованих дисциплін та надати їм в практичній діяльності розуміння ролі хімічних аспектів виробництва в плані зростання продуктивності та покращення якості продовольчої сировини.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: цикл природничих дисциплін, студенти мають володіти елементарними знаннями з хімії, розуміти зміст основних хімічних понять та законів, знати правила запису хімічних формул та рівнянь.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 9. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

фахові:

СК 1. Здатність аналізувати умови водного середовища природного походження, у тому числі антропогенні впливи з погляду фундаментальних принципів і знань водних біоресурсів та аквакультури.

Програмні результати навчання:

РН 7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм, окиснюваності води, рН, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

РН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
<p>РН 7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм, окиснюваності води, рН, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.</p>	<p>знати основні поняття, закони, теоретичні основи хімії, хімічні властивості елементів та будову найважливіших сполук, особливості хімічних процесів, які можуть відбуватись в природних та штучних водоймах та при процесах їх самоочищення.</p> <p>володіти основними методами і прийомами кількісного визначення вмісту речовини в природних водах та штучних водоймах під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури</p>
<p>РН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.</p>	<p>володіти основними методами і прийомами виконання хімічного експерименту, способами обробки та узагальнення одержаних результатів при аналізі водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.</p> <p>вміти використовувати одержані знання і навички з хімії для подальшого вивчення освітніх компонент та при дослідженнях водних біоресурсів та аквакультури.</p>

5. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1 – словесні методи: лекція, інструктаж.

3 – практичні методи: лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування.

2. Інноваційні та інтерактивні методи навчання

комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій.

3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності

методи письмового контролю: самостійна робота

6. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Будова атома. Періодичний закон та періодична система хімічних елементів. Сучасні уявлення про будову атома, ядра атома, електрона. Періодична система елементів Д.І. Менделєєва, її структура. Роль будови атома в передбаченні фізичних і хімічних властивостей елементів та їх сполук. Основні положення теорії Бора. Сучасні уявлення про будову атома, ядра атома, електрона. Хвильова природа електрона. Квантові числа. Енергетичні рівні та підрівні, їх смність. Електронні орбіталі. Принципи заповнення орбіталей електронами. Правило Гунда. Принцип Паулі. Електронні та електронно-графічні формули атомів. Періодична система елементів Д.І. Менделєєва, її структура. Поняття про групи, підгрупи, періоди, родини. Сучасне формулювання періодичного закону. Основні закономірності періодичної системи. Металічні та неметалічні, кислотно-основні, окислювально-відновні властивості елементів, радіуси атомів, енергія іонізації, спорідненість до електрона, електронегативність і закономірності їх зміни у періодичній системі.

Тема 2 . Кінетика хімічних реакцій. Швидкість хімічних реакцій.

Хімічна рівновага. Основні поняття хімічної кінетики. Швидкість хімічної реакції. Фактори, що впливають на неї. Закон діючих мас - основний закон хімічної кінетики. Константа швидкості хімічної реакції. Поняття про енергію активації, тепловий ефект реакції, екзотермічні та ендотермічні реакції. Вплив температури на швидкість реакції. Правило Вант-Гоффа. Поняття про каталіз та його природу. Необоротні та оборотні реакції. Хімічна рівновага. Поняття про каталіз та його природу. Хімічна рівновага. Константа рівноваги. Зміщення хімічної рівноваги. Вплив зовнішніх факторів на хімічну рівновагу. Принцип Ле-Шательє. Роль уявлень хімічної кінетики та хімічної рівноваги у розумінні хімічних процесів.

Тема 3. Розчини. Способи вираження складу розчинів. Реакції в розчинах електролітів.

Поняття про розчини. Насичені та ненасичені розчини. Розчинність. Способи вираження концентрації розчинів. Фізико-хімічна природа розчинів. Тепловий ефект під час розчинення. Гідратація йонів. Поняття про кристалогідрати. Поняття про розчини електролітів і неелектролітів та їх властивості. Електролітична дисоціація. Основні положення теорії електролітичної дисоціації. Механізм електролітичної дисоціації. Дисоціація кислот, основ, солей. Кількісні характеристики процесу дисоціації: ступінь та константа електролітичної дисоціації. Сильні та слабкі електроліти. Амфотерні електроліти. Реакції у розчинах електролітів. Йонні рівняння реакцій. Вода як слабкий електроліт. Йонний добуток води. Водневий і гідроксильний показники. Способи вимірювання рН. Загальні відомості про індикатори. Характеристика середовища розчинів за допомогою рК. Буферні розчини. Йонні реакції. Гідроліз солей. Сутність та причини гідролізу солей. Значення процесу гідролізу для життєдіяльності рослин і тварин. Типи гідролізу солей. Поняття про явище повного гідролізу. Константа та ступінь гідролізу

солей. Фактори, що впливають на зміщення хімічної рівноваги процесів гідролізу. Шляхи керування процесами гідролізу.

Тема 4. Комплексні сполуки. Основні закономірності та етапи утворення комплексного йона. Координаційна теорія Вернера. Теорія кристалічного поля та метод валентних зв'язків. Типові комплексоутворювачі, ліганди, координаційні числа. Класифікація та номенклатура координаційних сполук. Хімічні властивості координаційних сполук. Координаційні сполуки у розчинах. Дисоціація координаційних сполук. Константа стійкості комплексних йонів. Поняття про подвійні та змішані солі, їх хімічні властивості.

Тема 5. Кількісний аналіз. Хімічні, фізичні і фізико-хімічні методи аналізу.

Теоретичні основи титриметричного аналізу. Розрахунки в титриметричному аналізі. Обробка результатів аналізу. Метод кислотно-основного титрування (метод нейтралізації). Криві титрування, точка еквівалентності. Індикатори, їх вибір, помилки титрування. Вимоги до стандартних розчинів. Приготування стандартних і робочих розчинів. Встановлення концентрації розчинів кислот і лугів. Окисно-відновне титрування. Огляд основних методів аналізу. Хелатометричні методи титрування. Метал-індикатори. Застосування фізико-хімічних методів дослідження. Фізико-хімічні методи аналізу вмісту макро- та мікроелементів. Основні закони фотохімії.

Тема 6. Теорія хімічної будови, класифікація та номенклатура органічних сполук. Захист довкілля від стійких органічних забруднювачів. Джерела органічних сполук. Органічний синтез. Значення органічної хімії для сільського господарства. Виділення, очищення та ідентифікація органічних сполук. Якісний аналіз органічних речовин (визначення вуглецю, водню, азоту, сірки, галогенів, фосфору, кисню). Ідентифікація органічних речовин за їх фізичними константами. Використання спектрів поглинання у видимій, ультрафіолетовій та інфрачервоній ділянках спектра для аналізу органічних сполук у сумішах і встановлення будови їх молекули. Теоретичні основи органічної хімії. Принципи класифікації та номенклатури органічних сполук. Вуглеводнева сировина й охорона довкілля.

Тема 7. Кисневмісні органічні сполуки. Спирти. Карбонові кислоти.

Класифікація спиртів. Одноатомні спирти. Насичені одноатомні спирти. Гомологічний ряд. Ізмерія і номенклатура. Способи одержання. Фізичні та хімічні властивості спиртів. Окремі представники. Ненасичені одноатомні спирти. Способи одержання. Фізичні і хімічні властивості. Двохатомні спирти (гліколи). Гомологічний ряд. Ізмерія і номенклатура. Способи одержання. Фізичні та хімічні властивості. Окремі представники. Трьохатомні спирти (гліцерини або тріоли). Ізмерія і номенклатура. Способи одержання. Фізичні та хімічні властивості. Окремі представники та їх значення.

Класифікація карбонових кислот. Одноосновні насичені карбонові кислоти. Гомологічний ряд. Ізмерія і номенклатура. Природні джерела. Способи одержання. Фізичні властивості. Хімічні властивості: реакції, що базуються на рухливості атома водню карбоксильної групи (утворення солей); реакції заміщення гідроксилу карбоксильної групи (утворення складних ефірів, галогенангідридів, ангідридів); реакції за участю радикалів. Окремі представники.

Тема 8. Вуглеводи.

Ізмерія моносахаридів: стереоізмери, D, L, α , β форми: оптичні ізомери (+,-). Проекції Фішера. D, L- ряди. Проекції Хеуорса. Напівацетальні піранози та фуранозні форми гексоз. Поняття глікозидного зв'язку. Хімічні властивості моносахаридів: - реакції карбонільної групи: окислення, відновлення, приєднання, заміщення. Хімічні властивості дисахаридів. Полісахариди: крохмаль, клітковина та ін.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 181 ХТ бд 2024			
	усього	у тому числі		
л		лаб	с.р.	
Тема 1. Будова атома. Періодичний закон та періодична система хімічних елементів.	12	2		10
Тема 2. Кінетика хімічних реакцій. Швидкість хімічних реакцій. Хімічна рівновага.	16	2	4	10
Тема 3. Розчини. Способи вираження складу розчинів. Реакції в розчинах електролітів.	16	2	4	10
Тема 4. Комплексні сполуки.	16	2	4	10
Тема 5. Кількісний аналіз	16	2	4	10
Тема 6. Теорія хімічної будови, класифікація та номенклатура органічних сполук.	12	2		10
Тема 7. Кисневмісні органічні сполуки. Спирти. Карбонові кислоти.	16	2	4	10
Тема 8. Вуглеводи.	16	2	4	10
Усього годин	120	16	24	80

8.Теми лабораторних занять

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма 181 ХТ бд 2024
Тема 2.	
Кінетика хімічних реакцій. Швидкість хімічних реакцій. Хімічна рівновага.	4
Тема 3	
Розчини. Способи вираження складу розчинів. Реакції в розчинах електролітів.	4
Тема 4	
Комплексні сполуки.	4
Тема 5	
Кількісний аналіз	4
Тема 7	
Кисневмісні органічні сполуки. Спирти. Карбонові кислоти.	4
Тема 8	
Вуглеводи	4
Разом	24

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 181ХТ бд 2024
Будова атома. Періодичний закон та періодична система хімічних елементів.	10
Кінетика хімічних реакцій. Швидкість хімічних реакцій. Хімічна рівновага.	10
Розчини. Способи вираження складу розчинів. Реакції в розчинах електролітів.	10
Комплексні сполуки.	10
Кількісний аналіз	10
Теорія хімічної будови класифікація та номенклатура органічних сполук.	10
Кисневімісні органічні сполуки. Спирти. Карбонові кислоти.	10
Вуглеводи.	10
Разом	80

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

11.Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
РН 7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм, окиснюваності води, рН, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.	1 –розв'язування тестів; 2 – методи письмового контролю (виконання завдань самостійної роботи); 3 – методи лабораторно-практичного контролю (виконання лабораторних робіт та їх захист) 4 – підсумковий контроль - екзамен
РН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.	1 –розв'язування тестів; 2 – методи письмового контролю (виконання завдань самостійної роботи); 3 – методи лабораторно-практичного контролю (виконання лабораторних робіт та їх захист) 4 – підсумковий контроль - екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностей та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	Розв'язування тестів	Виконання лабораторних робіт та їх захист	Виконання завдань самостійної роботи		
Тема 1. Будова атома. Періодичний закон та періодична система хімічних елементів.			2.5		2.5
Тема 2. Кінетика хімічних реакцій. Швидкість хімічних реакцій. Хімічна рівновага.	5	5	2.5		12.5
Тема 3. Розчини. Способи вираження складу розчинів. Реакції в розчинах електrolітів.	5	5	2.5		12.5
Тема 4. Комплексні сполуки.	5	5	2.5		12.5
Тема 5. Кількісний аналіз	5	5	2.5		12.5
Тема 6. Теорія хімічної будови, класифікація та номенклатура органічних сполук.			2.5		2.5
Тема 7. Кисневмісні органічні сполуки. Спирти. Карбонові кислоти.	5	5	2.5		12.5
Тема 8. Вуглеводи.	5	5	2.5		12.5
Екзамен				20	20
Разом	30	30	20	20	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти:

- розв'язування онлайн-тестів.
- виконання лабораторних робіт та їх захист;
- виконання завдань самостійної роботи;

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом – екзамен

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних робіт та їх захист

Кількість балів	Критерії оцінювання
	здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу,

5	повністю розкриває суть питання, виявляє творчі здібності, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.
4	здобувач вищої освіти володіє вивченим обсягом матеріалу, повністю розкриває суть питання, вміє використовувати набуті знання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.
2	здобувач вищої освіти зіставляє, узагальнює, систематизує інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її для виконання практичних вправ; виправляє помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.
3	здобувач вищої освіти відтворює інформацію, виправляє допущені помилки, добирає аргументи для підтвердження думок, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.
1	здобувач вищої освіти частково виконує лабораторну роботу та відтворює частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, що досить затрудняє оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
0	відсутність виконання лабораторної роботи та її захист, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Шкала та критерії оцінювання

розв'язування тестів

(он-лайн)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	відповіді на всі питання правильні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
4	здобувач відповідає вірно майже на всі заявлені в тестах запитання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
3	кількість вірних відповідей на питання тестів більше половини, що вказує на часткове формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2	кількість правильних відповідей на питання тестів менше половини, що вказує на часткове формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
1	наявність частково вірних відповідей на питання тесту, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
0	відсутність правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2,5	зміст самостійної роботи відповідає завданню для виконання, розкрито теоретичні аспекти проблеми, якість виконаного завдання на досить високому рівні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2,0	зміст самостійної роботи відповідає завданню для виконання, розкрито теоретичні аспекти проблеми, якість виконаного завдання на достатньому рівні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
1,5	відповіді на питання самостійної роботи містять незначні помилки, що дає можливість частково оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
1,0	зміст самостійної роботи відповідає завданню для виконання, розкриті теоретичні аспекти носять фрагментарний характер та містять неточності, що дає можливість частково оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
0,5	зміст самостійної роботи відповідає завданню для виконання, розкрито теоретичні аспекти проблеми частково та мають суттєві помилки, що не дає можливість повністю оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
0	відсутність правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти
(форма семестрового контролю – екзамен*)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1 та 2-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	допущено принципові помилки у розумінні основних питань предмету, що може свідчити про часткове формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	показано знання основного матеріалу курсу. Відповіді на питання не повні, проте виявляється формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	3	показано достатнє знання матеріалу предмету. Проявлено систематизований характер знань з питань предмету, але відповіді на питання стислі
	4	показано всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу. Засвоєна сутність основних понять предмету
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про повне формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

для завдання	0	відсутність розрахунку завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	допущено принципові помилки у розрахунках, що свідчить про не повне формування компетентностей та програмних результатів навчання.
	4	відповіді на питання не повні.показано знання основного матеріалу курсу.
	6	проявлено систематизований характер знань з питань предмету, але відповіді на питання стислі, задача розв'язана, але допущені незначні помилки при виконання математичних розрахунків
	8	проявлено здібності в розумінні матеріалу, основних законів та закономірностей, завдання розв'язана вірно і зроблено ґрунтовні висновки.
	10	розрахунки завдання виконані правильно, сформовані повні висновки, що свідчать про якісне формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

**Екзамен складається з 2 теоретичних питань з хімії. та 1 завдання (задача, хім.рівняння р-цій.)
Максимальна кількість балів за екзамен – 20.*

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання : аквадистилятор, витяжна система, плитка електрична, баня водяна, баня піщана, термометр спиртовий, спиртівка, періодична система хімічних елементів, схеми утворення хімічного зв'язку, схеми гібридизації атомних орбіталей, тощо. Хімічний посуд: пробірки, пробіркотримачі, стакан мірний, піпетки мірні, скляні палички, скляна лійка, колба конічна, чашка фарфорова, шпатель, циліндр мірний, бюретка, мірні піпетки, фотоелектроколориметр КФК-3.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчальна лабораторія хімії.

12. Політика навчальної дисципліни

1. Щодо термінів виконання та перескладання: лабораторні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Здобувач вищої освіти, який не був допущений до складання семестрового контролю або був допущений, але не з'явився без поважної причини, вважається таким, що

має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuвання2023.pdf>

2. Щодо академічної доброчесності: політика навчальної дисципліни спрямована на дотримання академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи відповідальності, академічної свободи, прозорості, компетентності й професіоналізму, тощо. Документи стосовно академічної доброчесності викладені на сайті університету (Академічна доброчесність ПДАУ)

<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

За списування під час виконання завдань здобувачу вищої освіти знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування для використання дистанційних платформ.

3. Щодо відвідування занять: відповідно до вимог нормативних документів ПДАУ з організації освітнього процесу відвідування занять для здобувачів вищої освіти є обов'язковим.

Поважними причинами для невідвідування занять вважається хвороба або академічна мобільність, які обов'язково підтверджуються документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє здобувача від виконання завдання на самостійну підготовку або завдання поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється викладачем, який викладає освітній компонент. Результатом семестрового контролю є загальна кількість балів поточного контролю, отриманих здобувачами вищої освіти протягом семестру. Нормативний документ, що передбачає здійснення поточного та семестрового контролю здобувачів вищої освіти ПДАУ, а також порядок подання апеляцій у разі необхідності, розміщений на сайті університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuвання2023.pdf>.

4. Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті згідно Положення

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf>.

Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera тощо) за частиною освітнього компонента може здійснюватися до початку або впродовж семестру, в якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до

встановленої дати семестрового контролю.

5. Щодо оскарження результатів оцінювання: здобувачі вищої освіти ПДАУ мають можливість оскаржити свої результати оцінювання. Детальна процедура оскарження результатів міститься на сайті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf>

14.Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Авраменко Н. Л. Хімія : навч. посіб. УДФС України. Ірпінь, 2020. 274 с.
2. Загальна та неорганічна хімія : теоретичні та лабораторно-практичні аспекти : навчальний посібник / Гуляєв В. М., Маховський В. О., Коваленко А. Л., Анацький А. С. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 315 с.
3. Загальна хімія : підручник / Григор'єва В. В., Самійленко В. М., Сич А. М., Голуб О. А. ; за ред. Голуба О.А. К. : Вища шк., 2019. 471 с.
4. Кириченко В.І. Загальна хімія: навч.посіб / ред. В.І. Кириченко.Київ: Вища школа, 2015. 639 с.
5. Загальна хімія: підручник / Панасенко О. І. [та ін.]. Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2015. 422 с.
6. Загальна хімія: навчально-методичний посібник / Вакулюк П., Забава Л., Бабич Н, Бурбан А. Запоріжжя: Вид-во НаУКМА, 2015. 268 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/12808>
7. Левітін Є.Я., Бризицька А.М., Ключова Р.Г. Загальна та неорганічна хімія. Вінниця: Нова книга, 2003. 464 с.
8. Органічна хімія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Черних В. П. [та ін.] ; ред. В. П. Черних ; Національний фармацевтичний ун-т. Вид. 2-ге, випр. і доп. X. : НФаУ : Оригінал, 2018. 752 с.
9. Панасенко О. І., Василега-Дерибас М.Д, Буряк В.П. Загальна хімія: підручник. Запоріжжя: ЗДМУ, 2015. 422 с.
10. Степаненко О.М., Рейтер Л.Г., Ледовських В.М., Іванов С.В. Загальна та неорганічна хімія. Т.1 К. Пед. Преса, 2002. 520 с. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/16542>
11. Шульгін В. Ф., Слободяник М. С., Павленко В. О., Михальчук В. М., Іщенко О. В. Хімія: підруч. Харків : Фоліо, 2014. 958 с.
12. Яворський В.Т. Неорганічна хімія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 268 с.
- 13.. General and Inorganic Chemistry. / Загальна та неорганічна хімія: підручник/ за ред. В. О. Калібабчук. Київ, 2019. 370 с.

Допоміжні

1. Ковальчук І.С., Гончарук С.В., Гирина Н.П. Неорганічна хімія: навчально-методичний посібник. К: Вид. «Медицина», 2017. 80 с.
2. Полутренко М. С., Калин Т. І. Органічна хімія : лаб. практикум .

Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. 101 с.

3. Ранський, А.П. Органічна хімія і екологія: В 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні основи органічної хімії. Аліфатичні вуглеводні : навчальний посібник. Вінниця :ВНТУ, 2015. 120 с
4. Решнова С.Ф., Пилипчук Л.Л., Малеева. Н.Т. Хімія біоорганічна. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 172 с.
5. Черних В.П., Шемчук Л.А., Колеснікова Т.О. Органічна хімія. Тести з поясненнями: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Х.: НФаУ, 2017. 460 с.

Інформаційні ресурси

1. Лекції з неорганічної хімії: веб-сайт URL <http://www.twirpx.com/file/458846/>:
2. Лекції Чигвінцева О. П., Головятинська В. В Неорганічна хімія: веб-сайт URL <http://www.twirpx.com/file/962302/>:
3. Рішення задач з неорганічної хімії веб-сайт URL: <http://chem21.info/1487323/>: